

(1) ספר שמות פרק כח

(ב) וְעָשִׂיתָ בְּגָדֵי קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אָחִיךָ לְכָבוֹד וּלְתַפְאֻכָּת:

(2) רב שר הירש על שמות פרק כח פסוק ב

לכבוד. "כבוד" אינו אלא "כבוד" במשמעות רוחנית (עי' פי' לעיל טז, ז): בו מתבטא התוכן הרוחני והמוסרי שבתכונת המהות. בבגדי הכהונה תבטא אפוא משמעות הכהונה. "כבוד" מציין את עצם תכונת הבגדים:

(3) ולתפארת: בו בזמן צריכים הבגדים להיות עשויים כך, שהם מוסיפים "תפארת" לכהן. "פאר" קרוב ל"באר", "בהר", "בחר", ויסוד הוראת כולם: להבהיק. "לתפארת" - מכאן הדרישה, שהבגדים לא רק יסמלו את תוכנה הרוחני של הכהונה ("לכבוד"), אלא יצטיינו בהידור צורתם ויהיו קישוט לכהן. המושג המתבטא על - ידי "כבוד" מקבל על - ידי "תפארת" את ההערכה הראויה לו.

(4) ספורנו עה"ת ספר שמות פרק כח פסוק ב

לכבוד. לכבוד האל יתברך בהיותם בגדי קדש לעבודתו: ולתפארת. שיהיה כהן מורה נורא על כל סביביו, שהם תלמידיו החקוקים על לבו וכתפיו:

(5) אבן עזרא על שמות פרק כח פסוק ב

לכבוד ולתפארת - שיתפארו בהם. כי אין א' מישראל שילבש כאלה:

(6) רמב"ן על שמות פרק כח פסוק ב

לכבוד ולתפארת שיהיה נכבד ומפואר במלבושים נכבדים ומפוארים, כמו שאמר הכתוב כחתן יכהן פאר (ישעיה סא י), כי אלה הבגדים לבושי מלכות הן, כדמותן ילבשו המלכים בזמן התורה, כמו שמצינו בכתנת ועשה לו כתנת פסים (בראשית לז ג), שפירושו מרוקמת כדמות פסים, והיא כתנת תשבץ כמו שפירשתי (לעיל כה ז), והלבישו כבן מלכי קדם וכן הדרך במעיל וכתנת, וכתוב ועליה כתנת פסים כי כן תלבשנה בנות המלך הבתולות מעילים (ש"ב יג יח), ופירושו כי עליה כתנת פסים נראית ונגלית, כי המנהג ללבוש בנות המלך הבתולות מעילים שחתעלפנה בהן, ונמצא שכתנת הפסים עליה מלבוש עליון, ולכן אמר וכתנת הפסים אשר עליה קרעה:

(7) והמצנפת ידועה גם היום למלכים ולשרים הגדולים, ולכן אמר הכתוב בנפול המלכות הסר המצנפת והרם העטרה (יחזקאל כא לא), וכן כתוב וצניף מלוכה (ישעיה סב ג), וכן יקראם הכתוב פארי המגבעות (להלן לט כח), וכתוב פארי פשתים יהיו על ראשם (יחזקאל מד יח), שהם פאר ושבח למכתירים בהם, והאפוד והחשן לבוש מלכות, כענין שכתוב והמניכא די דהבא על צוארך (דניאל ה טז) והציץ נזר המלכים הוא, וכתוב (תהלים קלב יח) יציץ נזרו והם זהב וארגמן ותכלת, וכתוב (שם מה יד) כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה, וכתוב (דניאל ה טז) ארגוונא תלבש והמניכא די דהבא על צוארך והתכלת גם היום לא ירים איש את ידו ללבוש חוץ ממלך גוים, וכתוב (אסתר ח טו) ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה ותכריך בוץ וארגמן, והתכריך הוא המעיל שיעטף בו:

(8) ועל דרך האמת, לכבוד ולתפארת, יאמר שיעשו בגדי קדש לאהרן לשרת בהם לכבוד השם השוכן בתוכם ולתפארת עזם . . .

(9) העמק דבר על שמות פרק כח פסוק ב

לכבוד ולתפארת. באשר נדרש הענין שיהא אהרן מקדש עצמו ומתנהג בחסידות ובפרישות נבדל מכלל ישראל. וזה א"א אלא באופן שיהא נכבד בעיני הבריות שידעו ויבינו כי הוא במעלה עליונה מהם. ולא יחשבו זאת לרמות רוחא. מש"ה היו הבגדים לתועלת שהיה בעיני ישראל לכבוד ותפארת. והבינו מזה כי חפץ ה' ביקרו. וראוי להיות מרכבה לשכינה. וכן הוא בכל כה"ג.

(10) אור החיים על שמות פרק כח פסוק ב

ועשית וגו' לכבוד ולתפארת צריך לדעת מה היא כוונת ה' באומרם לכבוד וגו', אחר שמודיע מעשיהם ואופניהם, ואם להודיע שבגדים אלו יש בהם לאהרן כבוד ותפארת מה יצא לנו מזה, ואולי שיתבאר על פי מה שאמרו בפרק אין מעמידין (ע"ז לד) וז"ל שאלו את רבי עקיבא במה שימש משה כל שבעת ימי המילואים לא הוה בידיה. אתא ושאל בי מדרשא א"ל בחלוק לבן שאין בו אמרא ע"כ, הנה ממה ששימש משה בשבעת ימי המילואים בחלוק, זה יגיד שאין הבגדים מעכבין אלא לאהרן ולבניו, אבל זולת הכהנים תתרצה עבודת הקרבנות בלא בגדים, והוא מה שמודיעו באומרם לכבוד וגו', לומר לא תחשוב כי הבגדים לצורכי עבודה לבד, ויתחייב הדבר ללובשם משה

בעבודת ימי המילואים, ולא כן הוא, אינם אלא לכבוד וגו' למשרת קבוע לעבודתו, אבל לצד העבודה לבד כשתהיה בזולת אהרן ובניו יעבדו בחלוק לבן, וכמו שכן שימש משה כנזכר:

(11) מלבים על שמות פרק כח פסוק ב

ועשית בגדי קדש, הנה הבגדים שצוה לעשות היה כפי הגלוי בגדים חיצוניים, שיספר ענינם איך עשו אותם האומנים במלאכה, אבל באמת היו מורים על בגדים פנימיים שיעשו כהני ה' להלביש במ את נפשותיהם בדעות ובמדות ובתכונות טובות שהם מלבושי הנפש, ומלבושים אלה לא עשו האומנים, וצוה ה' אל משה שהוא יעשה בגדי קדש אלה, היינו ללמדם תקון נפשותיהם ומדותיהם באופן שילבישו הוד והדר את נפשם הפנימית,

(12) ופיל' ועשית בגדי קדש לכבוד, כי התבאר אצלנו בכ"מ שנפש האדם נקראת בשם כבוד בכתבי הקדש [כמ"ש למען יזמרח כבוד וכדומה] תעשה בגדי קדש שבם יתלבש הכבוד שהיא הנפש, וכבר בארתי בפיל' ישעיה (סימן ה') שיש הבדל בין כבוד ובין תפארת, שיכובד האדם גם במעלה טבעית אבל לא יתפאר רק במעלה בחירות, ומצד הרוחנית שיש לנפש בטבעה מצד מקור מחצבתה נקראת כבוד, ומצד האור וההדר שתזכה ע"י עבודתה וקדושתה נקראת תפארת, ושתי מדרגות אלה יתלבשו בבגדי קדש שיעשה להם משה, ר"ל שילמדם ויסייע אותם בזכותו להתלבש בלבושי יקר והדר ובוזה יעשה בגדי קדש לנפש הנקראת כבוד ולנפש הנקראת תפארת:

(13) ספר כתב סופר על שמות פרק כח פסוק ב

ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת. עיין רמב"ן ואבן עזרא. ונ"ל ע"פ דאיתא במדרש [רבה לו, ד] כשאמר הקב"ה למשה ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך היה רע בעיני משה, אמר לו הקב"ה תורה שלי היתה ולך נתתיה. ועיין ביפ"ת שמפרש תורה שלי היתה ולך נתתיה, היינו שהיה משה טרוד, לכן לא היה באפשר ליתן לו כהונה גדולה. אבל צ"ע איך ח"ו משה רבנו ע"ה נתקנא באהרן אחיו על כהונה גדולה, ובאהרן כתיב [לעיל ד, יד] וראך ושמח בלבבו?

(14) ונ"ל דהיה רע בעיני משה כי ד' אמר ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך, וחשב משה הא דבוחר באהרן על ידו ש"מ שהוא חשוב יותר מאהרן, ומ"מ נותן הכהונה גדולה לאהרן ולא לו, על כרחך יען אהרן חטא בעגל והחטיא ישראל צריך כפרה שיזכה רבים נגד זה, וזה בושה לאהרן ומעורר חטאו ונראה כי עדיין לא נסלח לו, וזהו שהיה רע בעיני משה. והשיבו ה' לא, כי אם תורה שלי היתה ואין אתה פנוי לכך לכן נתתיה לאהרן. ולכאורה לפי מחשבת משה אין בגדי כהונה כבוד ותפארת לאהרן, אדרכא מראה שלא נמחל לו עדיין חטא העגל, לכן אמר ד' ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת ולא כמו שחשבת, כנ"ל וק"ל: